

Izhaja

vsak četrtek, ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu „Mira“ v Celovcu, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure predp. in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR

Velja:

za celo leto 4 kronc.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XXIV.

V Celovcu, 26. januarja 1905.

Štev. 4.

Jezikovni nagobčnik.

„Sedaj smo mu pa nataknilo nagobčnik,“ tako se je pred nekaj meseci z očitnim zadovoljstvom pobabal neki sodni funkcionar, ko se je vsled ukaza od zgoraj našemu slovenskemu odvetniku g. dr. Brejcu pri kazenskih razpravah na deželnem sodišču v Celovcu prepovedalo govoriti slovensko, ako je zatoženec nemščine zmožen. Vsa slovenska javnost se je dvignila takrat in slišal se je samo en glas po celi naši domovini, glas namreč, da je to nad vse predrzen atentat (napad) na ravnopravnost našega jezika pred koroškimi sodišči. Mislili smo takrat, da teptanje jasnih zakonov višje sploh iti ne more. Motili smo se — mislili smo, da nas je nenasični moloh nemškonacijonalnega šovinizma že do nagega slekel, da nam tedaj nima ničesar več vzeti, toda glej, zapazil je na nas še čisto malo svetinjico ne velike vrednosti, ki nam je iz predlanske povodnji še ostala kot nekaj spominček na boljše prošle čase. In še ta spominček hotel je imeti naš narodni sovražnik in ker ga je imeti hotel, so mu ga brez pomisleka z globokim udanostnim poklonom izročili — čuvaj pravice.

Zgodilo pa se je tako-le. Ko se je dr. Brejce leta 1903. v Celovcu naselil, je bil svetnik Schwentner predsednik civilnega senata na deželnem sodišču v Celovcu. Dr. Brejce je na razpravah pred tem senatom neovirano govoril slovensko, protestiral ni niti svetnik Schwentner niti nemški odvetniki. Nastala je trdna, neoporekana praksa. Črez nekaj časa nastopila je izprememba v predsedstvu imenovanega senata; svetnik Schwentner je prišel na kazenski oddelek, vodstvo civilnega senata pa je prevzel mesto njega nadsvetnik pl. Fladung. Ko dr. Brejce pri neki razpravi zopet začne slovensko govoriti, prosi ga nadsvetnik pl. Fladung v konciliantni obliki, da bi v svrhu olajšanja razprave gledé na nasprotnega slovensčine nezmožnega odvetnika vendarle nemški govoril. Dr. Brejce praša, če se mu namerava kratiti pravico do slovenskega razpravljanja, in še le, ko mu nadsvetnik pl. Fladung izrecno prizna in zagotovi to pravico, izjavi dr. Brejce, da je brez predjudica za bodočnost pripravljen od slučaja do slučaja mesto slovenskega posluževati se v svojih govorih nemškega jezika.

Tako je bilo do 21. jan. t. l., ne da bi se bil

raditega svet podrl. Od novega leta sem je predsedstvo civilnega senata mesto pl. Fladunga zopet prevzel svetnik Schwentner in dné 21. jan. se je pred tako izpremenjenim senatom vršila prva prizivna razprava o prizivu, ki je bil v slovenskem jeziku pisan. Prizivateljico Slovenko je zastopal dr. Brejce, njenega nasprotnika, štajarskega Slovenca, pa žid dr. Gebert. Komaj pa je dr. Brejce usta odprl, da bi v slovenskem govoru obrazložil prizivne razloge, že je dr. Gebert odrinil zatvornice svoje neprebavljive modrosti in s tistim židovskim patosom, ob kojem se poslušalec začne želodec obračati, protestiral proti slovenskemu govoru trdeč, da mora vsaka razprava biti popolnoma nemška, če le ena oseba, ki je na razpravi udeležena, slovensčine ne razume. Dr. Brejce je ugovarjal, sodni dvor pa je sklenil, da bo razprava nemška, da morajo govoriti biti nemški, češ, da po jezikovnih naredbah za Koroško slovenski govori pred sodiščem niso dovoljeni.

Kaj naj porečemo k takemu pravosodju brez cilja in brez glave? Kar je bilo večeraj še pravo, je danes krivo, večeraj belo, danes črno — pravica predpustna šala! Ni čuda, da je dr. Brejce, v dno duše nad takim lahkomišljenim in nepričakovanim postopanjem užaljen, izjavil, da se sodnemu sklepu ne bo pokoril, in predlagal, da naj se razprava preloži, da bo njegova nemavzoča stranka k prihodnji razpravi mogla ali poslati drugega zastopnika ali pa vsaj sama priti. Zastonj! Tudi ta predlog je bil odklonjen in razprava se je nadaljevala. Dr. Brejce je šel zopet poslušalec. Da bi kako nemško uho ne bilo užaljeno, se niti slovenski prizivni spis ni prečital, temveč je svetnik Schwentner podal neki improvizirani nemški prevod istega, ki je na poslušalce napravil tak vtis, da bi bili vsled dolgočasja skoro podremali. Pa kaj to, nemški značaj razprave je bil pa vendarle rešen in to je pač glavno, in rešil ga je svetnik Schwentner. Morda mu to še prav pride, morda pa tudi — ne! Pri kompetencah so čudna pota . . .

Razume se, da si tega nasilstva ne bomo pustili lepo mirno dopasti. Sodilo bo pred vsem najvišje sodišče o tem slučaju in ne dvomimo, da nam bo dalo prav, ker ne verjamemo, da bi tudi to najvišje sodišče zatajilo načela, ki so ga v jezikovnih rečeh doslej vodila. Znaná nam je odločba tega

najvišjega sodišča od 13. dec. 1898, št. 14934, v kateri je najvišje sodišče brez ovinkov naravnost izreklo, da je § 13 obč. sodnega reda še danes v veljavi. Ta § 13 pa doslovno določa sledeče: „Obe stranki kakor tudi njeni zastopniki morajo se v svojih govorih posluževati v deželi navadnega jezika! V deželi navaden jezik pa je glasom zgoraj omenjene razsodbe vsak jezik, ki se ga kak večji odlomek prebivalstva kake dežele v navadnem občevanju poslužuje. Naši prijatelji iz nemškega kršč.-socialnega tabora so sicer naš slovenski jezik v zadnjem času postavili v isto vrsto z laškim in češkim in celo s ciganskim jezikom v deželi naši, toda med resnimi ljudmi se menda vendar ne more tajiti, da je slovensčina v deželi navaden jezik, ker je v deželi vsaj 100.000 ljudi, ki ta jezik v svojem navadnem občevanju rabijo.

Tako je g. svetnik Schwentner! Upamo, da bodo nagobčnik, ki ste ga s tako slastjo nataknilo slovenskemu odvetniku, poklicani faktorji prav kmalu sneli. Sicer pa se dá tudi kljub nagobčniku grizti, o čemer se bodo prizadeti gospodje prav kmalu prepričali, ko objavimo nekaj dogodkov iz koroške sodne prakse, ki so pravi cvetovi narodne nestrpnosti in birokratske (uradniške) hudobnosti.

Vabilo družbe sv. Mohorja.

Družba sv. Mohorja s tem vljudno vabi vse Slovence h pristopu za l. 1905. Prosi, da ji ostanejo zvesti dosedanji udje tako v naši slovenski domovini kakor izven nje, a tem naj se pridruži še kolikor le možno novih! Ravnilo nam mora namreč vedno biti resnica: Mohorjevih udov številu je verskega in slovenskega duha merilo. Pomnimo si to in delajmo tako!

Č. gg. poverjenike zopet prosimo, naj čim preje dovršijo svoje, sicer težavno, a toliko bolj hvalevredno in koristno delo nabiranja družbenih udov. Vse ude pa prosimo, naj ne le samo pravočasno vplačajo svoj donesek, da s tem olajšajo delo poverjenikom, marveč vsakdo naj se tudi potruži, da Mohorjevi družbi pridobi novih članov.

Plačilo za sedanje prispevke in raznoteri trud sprejme sleherni Mohorjan jeseni, ko se razpošiljajo družbene knjige. Odbor se nadeja, da bo letošnji

Podlistek.

Ukradeni beli slon.

(Spisal Mark Twain. — Po „Nadi“.)

(Konec.)

III.

Drugega dné so bili vsi časniki polni misli detektivov kakor preje; prinesli so vse žalostne, nam že znane dogodke, samo še bolj natančno popisane, in še mnogo drugih, katere so prejeli po brzjavu od svojih dopisnikov in poročevalcev. Stran za stranjo je bila napolnjena in imela z velikanskimi črkami napisane naslove dogodkov, tako da mi je skoro srce pokalo, ko sem jih čital. Splošno pa je bilo čitati tako-le:

„Najnovejše o belem slonu! Gre še dalje na svoji osodepolni poti! Cela mesta zapuščena od prebivalcev! Smrtni strah gre pred njim! Za vsem tem detektivi! Skednji razrušeni, tovarne podrte, žetve požrte, javni shodi razgnani, povsod prizori klanja, ki ga ni mogoče popisati! Misel od štiriinštrideset najodličnejših detektivov! Misel nadzornika Blunta!“

„Zares!“ je dejal nadzornik Blunt skoro vznemirjeno, „to je krasno! To je največji in najsrečnejši slučaj, kar jih je kdaj imel katerikoli zavod detektivov. Slava o tem se bo razširila po vseh delih zemlje in trajala do konca sveta, in z njo tudi moje ime!“

Zame pa to ni bilo nič kaj veselo. Zdelo se mi je, kakor da sem sam zakrivil vse te krvave

zločine in da je bil slon le moj posredovalec brez vsake odgovornosti. In kako je narastlo njih število! V nekem mestu je bil „prisoten pri volitvi in je usmrtil pet mož, ki so hoteli vdrugič voliti.“ Temu dejanju je sledilo usmrčenje dveh revnih ljudi z imenom O'Donohue in McFlannigan, ki sta šele pred enim dnevom našla zavetišče v hiši za tlačane vseh dežel in sta bila ravno na tem, da prvokrat izvršujeta imenitno volilno pravico ameriških državljanov, ko jih je pobila na tla neizprosna roka siamskega biča. Na drugem mestu je bilo čitati, da je „našel norega propovednika novosti, ki je pripravljal za prihodnjo dobo junaške napade na ples, gledišče in druge stvari, ki se ne morejo braniti, in ga je pohodil.“ In v nekem drugem kraju zopet „je usmrtil nekega agenta za sveteče palice.“ In tako se je nadaljeval seznam njegovih zločinov in postajal vedno bolj krvav in vedno bolj v srce segajoč. Šestdeset oseb je bilo ubitih in dvesto in štirideset ranjenih. Vsa poročila pa so jasno pričala o delavnosti in požrtvovalnosti detektivov, in vsa so se končala z opombo, da „je tristotisoč državljanov poleg štirih detektivov videlo to strašno žival in da je ubila dva izmed zadnjih.“

Od strahu sem se tresel, da zaslišim zopet ropotati brzjavni stroj. Polagoma so začele zares prihajati brzjavke, toda bil sem nekako prijetno iznenaden gledé njihove vsebine. Kmalu sem spoznal, da se je izgubila vsaka sled za slonom. Megla mu je omogočila, da si je neopaženo našel dobro skrivališče. Brzjavke od raznih že kar neumo oddaljenih krajev so poročale, da je bilo ob tej in tej uri videti nerazložno velikansko stvar skozi meglo,

in da je bil „brez dvoma to slon.“ To velikansko nerazložno stvar so videli v New Havenu, v New Jersey, v Pennsylvaniji, v sredi države New York, v Brooklynu in celo v notranjem mestu New Yorka! Toda povsod je nerazložna velikanska stvar hitro izginila, ne da bi zapustila le najmanjšo sled. Vsak izmed velikega števila detektivov, ki so bili raztreseni po tem ogromnem ozemlju, je poslal vsako uro svoje poročilo, in vsakteri izmed njih je imel sled in je bil kakor senca za njo.

Toda dan je minil brez vsacega drugega uspeha.

Prihodnjega dné ravno tako.

Naslednjega zopet isto tako.

Poročila časnikov so začela postajati dolgočasna, navajajoč dejstva, ki niso bila nič vredna, sledove, ki niso vodili nikamor, in misli, ki so porabile že skoro vsa sredstva, ki človeka iznenadijo in razveseljujejo in omamijo.

Po nasvetu nadzornika sem podvojil nagrado.

Sledili so štirje še bolj dolgočasni dnevi. Potem pa je zadel hud udarec uboge, trdo delajoče detektive — časnikarji niso hoteli več tiskati njihovih misli, in mrzlo rekali: „Dajte nam mir!“

Dva tedna potem, ko je izginil slon, sem po nadzornikovem nasvetu povišal nagrado na 75.000 dolarjev. To je bila ogromna svota, toda čutil sem, da je bolje žrtvovati celo svoje zasebno premoženje, kakor pa izgubiti zaupanje pri svoji vladi. Sedaj, ko so imeli detektivi nesrečo, so se pa obrnili časniki proti njim in jih začeli obsipavati z jako zbadljivimi dovtipi. To je vdalo zakotnim igralcem neko misel in začeli so se oblačiti kot detektivi in na odru loviti slona na jako smešen način. Slikarji

naš književni dar zadovoljil vsakega Mohorjana tako gledé vsebine kakor oblike. Že koledar za leto 1905 je obširneje označil knjige, ki jih prejmo naši člani za letošnje leto, in ki so te-le:

1. „Zgodbe sv. pisma.“ XII. snopič. Spisal dr. Jan. Ev. Krek. — Vrloznani pisatelj lepo nadaljuje svoje delo, ki bo gotovo vsakemu v mnogoum in veselje.

2. „Dušna paša.“ Spisal Friderik Baraga, bivši škof v Severni Ameriki. — Družba izdaja ta molitvenik po večkrat izraženi želji in upa, da s tem vstreže cenjenim udom, ki dobé v roke temeljito sestavljeno, z večjim tiskom tiskano knjigo slovečega slovenskega škofa in pisatelja.

3. „Slovenski fantje v Bosni in Hercegovini.“ Spisal Jernej Andrejka. 2. snopič. — Zaključuje se znamenito delo o zadnji zasedbi Bosne. Prvi del je vzbudil velemnogo zanimanja med Slovenci, tudi drugi del bo po bogati vsebini in mnogih podobah gotovo ugajal.

4. „Slovenske večernice.“ 57. zvezek. — „Večernice“ so Slovincem že stare znanke. Letošnje obsegajo samo lepe povesti.

5. „Gospodarski nauki.“ I. knjiga. — Novo podjetje Mohorjeve družbe. Zbirka raznovrstnih gospodarskih sestavkov bo dobro služila vsem slovenskim gospodarjem in gospodinjam.

6. „Koledar za leto 1906.“ bo zopet prav mnogovrsten. Med mnogimi drugimi sestavki bo prinesel življenjske slovečega učenjaka in junaka, Jurija Vege, črtice iz rusko-japonske vojske, razgled po svetu itd.

Nabiralne pole z denarjem naj se od boru določijo do dne 5. marca. Mnogo truda, sitnosti in nepotrebnih stroškov povzročajo nam tisti, ki nam ne določijo ob pravem času udnine!

Posamezne ude in take kraje, ki nimajo 15 udov, pa prijazno opozarjamo, da morajo po družbenih pravilih letnini (2 kroni) dodati še 40 vinarjev za upravne stroške, namreč za zavoj, spremnico s kolekom, delo itd. Seveda morajo potem poštnino, ki znaša veliko več, še sami plačati.

Mili Bog naj blagoslovi naše delo in geslo za Mohorjevo družbo bodi: „Ne nazaj in navzdol, marveč vselej naprej in navzgor!“

V Celovcu, dne 29. prosinca 1905.

Odbor.

Spominjajte se šentjakobske šole!

Koroške novice.

Obletnica smrti Andreja Einspielerja. Celovski Slovenci, vršeči svojo sveto dolžnost hvaležnosti napram največjemu sinu slovenskega národa na Koroškem, napram onemu, ki je bil v resnici prvi buditelj svojega národa, ki je žrtvoval vse, kar je imel, v blagor národa, Andreju Einspielerju, proslavili so obletnico njegove smrti danes s slovesno zadušnico, katero je obavil g. stolni

smešnih slik so slikali detektive, ki gledajo skozi velike daljnogledne po deželi okoli, med tem ko jim krađe slon, stoječ za njihovim hrbtom, jabolka iz žepov. In naslikali so vse polno smešnih slik detektivske zvezde — gotovo ste že videli, kakšne zvezde nosijo detektivi — s široko odprtim očesom in napisom: „Mi ne spimo nikdar!“ In ako je kak detektiv poželel pijače, ga je utegnili šaljivi, zlobni gostilničar posmehljivega obraza vprašati: „Želite odpiralca oči?“ Ves zrak je bil poln zasmehljivih dovtipov in šal.

Toda en mož je bil miren, neobčutljiv, neganjen od vsega tega. Kamenito srce je bilo to, glavni nadzornik. Njegovo bistro oko ni omagalo, njegova jasna samozavest ni nikdar omahovala. Vedno je dejal:

„Pustite jih, naj se smeji. Kdor se zadnji smeji, se najbolje smeji.“

Moje občudovanje do tega moža postalo je skoro obožavanje. Vedno sem bil na njegovi strani. Njegova pisarna je bila že prej zame neprijetna in je postajala od dneva do dneva še neprijetnejša. Toda ako je on mogel prenašati, sem mislil, da moram i jaz; vsaj, kolikor dolgo mi bo mogoče. Tako sem prihajal redno in čakal — edini neuradnik, ki se je zdel zmožen tega. Vsakdo se je čudil, kako morem to prenašati; in dostikrat mi je bilo, kakor da moram pustiti vse in zbežati; toda v takih trenutkih sem samo pogledal v ta mirni in očitno nezavedni obraz, in ostal sem.

Kake tri tedne po odhodu slona sem nekega jutra ravno hotel reči, da bo treba pustiti vse in oditi, ko je veliki detektiv zadržal moje misli in nasvetoval še eno krasno in mojstrsko potezo.

prošt Lambert Einspieler ob asistenci gg. Dobrovec in dr. Ehrlicha. Zadušnica se je opravila v nunski cerkvi pri Sv. Duhu. Navzoče je bilo lepo število celovških Slovencev, moški zbor delavskega društva pa je oskrbel petje. — Poteklo je že 17 let, odkar krije Andrejeve ostanke slovenska zemlja koroška, ali njegov duh ni izginil iz národa. Duh Andrejev je to, kar zopet in zopet dviga že pešajočo moč národnim bojevnikom, duh Andrejev je ona nerazrušna vez, ki druži te bojevnike za svobodo koroškega slovenskega ljudstva v eno močno bojno vrsto, ki neustrašeno bje boj za svoje vzvišene cilje. Andrej Einspieler je sezidal temelj, na katerem naj bi sedaj nadaljevali njegovi nasledniki zgradbo národove osamosvojitve. Bog daj da bi zavladal povsod, kjer se čuje slovenska govornica, duh onega, ki ga po pravici smemo imenovati očeta koroških Slovencev. Slava torej njegovemu spominu, slava Andreju Einspielerju!

Slovenski klub v Celovcu je razdelil v klubovi pušici nabrano svoto kakor sledi: 100 K za národno šolo v Št. Jakobu v Rožu; 30 K namesto venca na grob prof. Wanga za družbo sv. Cirila in Metoda; po 20 K dijaškim podpornim društvom v Gradcu, Pragi in na Dunaju. Živeli darovalci!

Predpustna veselica. V zadnji številki se nam je v notico pod zgornjim naslovom vrinila ne ljuba pomota. Veselica se namreč vrši v sredo, dne 22. svečana, ne pa, kakor smo pomotoma poročali, v nedeljo. Obenem naj pripomnimo, da nam je na razpolago velika, lepa dvorana in izborna godba.

C. kr. pošta in „národní kolek“. V začetku je šlo vse gladko. Pritisnil si lahko „národní kolek“ spredaj ali zadaj, bilo je vse prav in dobro. A ko so se pa začeli národní koleki tako množiti, da so se svetili skoro na vsakem drugem pismu pod nosom naših c. kr. poštnih uradnikov, jim je to zasmrdelo! Panslavizem poplavlja našo pošto! Grozili so, da ne bodo več sprejemali spredaj národno-kolekovanih pisem. Salomonsko pa je rešila to zadevo pošta v Vrbi pri jezeru. Ker je zagledala národní kolek zraven cesarske zaamke, ga je odrgala in — v sveti nemški jezi — prilepila namesto njega — kaznilno znamko za 15 vinarjev. In to že v več slučajih! — Nekateri so šli na limanice ter res plačali kazen, drugi pa so poročali c. kr. poštnemu ravnateljstvu v Gradcu. — Da je treba plačati kazen za spredaj na dopisnicah prilepljeni kolek, je odločilo c. kr. poštno ravnateljstvo, kajti spredaj stran na dopisnici je namenjena samo za naslov. Ako je kaj drugega prilepljenega kakor poštna znamka, se smatra dopisnico za pismo ter se mora plačati kazen. Naj se torej „národní kolek“ pri dopisnicah prileplja na drugo stran! Toliko v pojasnilo. Ured.

Na naslov ravnateljstva c. k. državnih železnic v Beljaku. Slavno ravnateljstvo c. k. državnih železnic v Beljaku je priznavajoč potrebo slovenskih napisov ob progi c. k. državne železnice od Beljaka pa do laške meje, poskrbelo, da so napisi dvojezični, nemški na prvem mestu, na drugem pa slovenski. Ne bomo radi tega hvalili uprave državnih železnic, kajti to je njena sveta dolžnost, da je enako pravična vsem národom, po katerih ozemlju teče državna železnica, pač pa hočemo s temi vrsticami opozoriti slavno ravnateljstvo na

Namreč da bi se začel pogajati s tatovi. Rodovitnost možganov tega moža je presejala vse, kar sem kedaj videl, in jaz sem prišel dostikrat v dotiko z največjimi misleci na svetu. Rekel je, da je prepričan, da bi se mogel pogajati za 100.000 dolarjev in dobiti slona. Jaz sem mu odgovoril, da mislim, da bi mogel spraviti skupaj to svoto, toda kaj naj se zgodi potem z ubogimi detektivi, ki so se tako pošteno trudili? On mi je dejal:

„Pri pogajanjih dobé vedno polovico!“
To je odstranilo moj edini ugovor. Nadzornik pa je napisal dve pismi sledeče vsebine:

Cenjena gospa! Vaš soprog more pridobiti veliko svoto denarja (in biti popolnoma varovan od postave), ako pride nemudoma k meni.

Nadzornik Blunt.

Eno teh pisem je poslal po svojem zaupnem selu „cenjeni soprogi“ Brick Duffyja, drugo pa cenjeni soprogi Red McFaddena.

Tekom ene ure sta dospela sledeča nerodna odgovora:

„Vi star norec: brick McDuffy j že dve let mrtev.“
Bridget Mahoney.

Nadzornik Bat. — Red McFaddena sa abesl že pred 18 mesc. Vsak Osu že zna tu sam en detektiv ne.
Mary O'Hooligan.

„Že dolgo sem mislil to“, je dejal nadzornik; „to spričevalo prič o nezmotljivi natančnosti mojega mnenja.“

V onem trenutku, ko se mu eno sredstvo ni obneslo, je imel že drugo pripravljeno. Nemudoma je napisal oglas za jutranje časnike in je dal meni prepis tega oglasa:

lumparijo, ki jo je nekdo storil ob progi državne železnice od Beljaka do „Mlinarč“ oziroma „Brnc“. Obenem povdarjamo, da zelo sumimo, da se je ta lumparija zgodila pod „nadzorstvom“ kakega železniškega uslužbenca. Pri vseh prehodih je namreč dēsni, slovenski del „Opomina“ prevlečen z belo barvo, da se ne vidi čitati ali pa vsaj prav slabo, dočim je nemška stran tako očitna, da se vidi čitati v največji oddaljenosti. Kdo je torej iztresel svojo nemško jezo nad ubogimi slovenskimi napisi? Slavno ravnateljstvo opozarjamo na to dejstvo ter obenem tudi popolnoma opravičeno zahtevamo, da stori slavno ravnateljstvo svojo dolžnost ter poskrbi, da bodo slovenski napisi ravno tako čitljivi kakor so nemški, ali pa naj da tudi nemške napise pobeliti, kajti teh je ravno toliko treba, kakor slovenskih in kar je za eden jezik prav, mora biti prav tudi za drugega! Torej na dan s c. k. pravičnostjo!

Duhovske zadeve. Imenoval je Nj. velič. presv. cesar za kapitelskega dekana v staroslavni Gospisveti grabštanjkega dekana č. gosp. Andreja Wieser-ja. Častitamo! — Podelil se je po izstopu č. g. Cv. Kramarja izpraznjeni kanonikat v Velikovcu č. g. Jožefu Dobrovcu, mestnemu kapelanu v Celovcu.

Inštalacija č. g. Cvetko-ta Kramar-ja na župnijo v Grebinju se bo vršila prihodnjo nedeljo dne 29. t. m.

Z dežele. (Herrenvolk.) Gospod urednik! Vsa čast! „Mir“ je postal sedaj res list koroških Slovencev, v katerem se more vsak svobodno zagovarjati in povedati svoje misli tako, kakor mu srce velewa. Bil je zato pač že skrajni čas, ker prej dostikrat nismo vedeli, pri čem da smo, pa tudi se nismo upali odkrito govoriti, ker bati se nam je bilo vsestranske zamere. Zato so pa nemški naši gospodje tovariši, takoimenovani „Herrenvolk“, tudi že začenjali z nami briti prave burke. Tega pa si vendar ne dajmo dopasti. Sami naj bodo, kar so in kar hočejo biti, nas Slovence naj pa nikar ne trgajo po svojih listih. Zato je popolnoma prav, da se na vsak udarec, ki pride od te strani čez nas, mahne z loparjem nazaj. Poznajo nas le tedaj, kedar hočejo od nas podpore in denarja, drugače nas pa prezirajo in smatrajo za manjvredne. Meni samemu se je nedavno prime-rilo, ko sem šel v Celovec in obiskal gostilno „Zum Lamm“, kjer sem prenočeval, da me izmed štirih nemških duhovnikov, ki so bili takrat v gostilni navzoči, niti eden ni pogledal, ni pozdravil, četudi so bili vsi precej mlajši od mene. Zdelo se mi je, kakor če bi jim ne bil prišel prav in zato sem jo pa tudi hitro odkuril drugam. Tako bi ne smelo biti — med nami duhovniki.

Radiše. Dopisnik v „Freie Stimmen“ se zdaj menda hudo jezi, ker so morale „štince“ prinesiti popravek njegovega zlaganega in zavitega poročila o izobraževalnem društvu; kaj takega pač ni pričakoval, a zaslužil je to sramoto že davno prav pošteno. Še bolj razkačen pa je moral biti urednik pri „štinceh“, ko je napisal k popravku pristavek, katerega priporoča „Mir“ v listnici uredništva, da bi ga dali še komu drugemu prebrati in potrebno ukreniti. Sicer bi to dobro bilo, a še bolje bo, če si tudi iz tega pristavka

A. — x w b l v. 242 N. T j n d — fz 328 wmlg. Ozpo. —; 2 m! ogw. Mum.

Rekel mi je, ako je tat pri življenju, bo z ozirom na ta oglas prišel na navadni sestanek. Povedal mi je nadalje, da se navadni sestanki vrše na nekem kraju, kjer se navadno rešujejo med detektivi in zločinci vse zadeve, ki se tičejo kake kupčije. Ta sestanek se bo vršil naslednjo noč ravno o polnoči.

Do tedaj nismo mogli ničesar doseči, in jaz nisem izgubival časa ter šel iz pisarne, in bil sem zelo hvaležen za to ugodnost.

Naslednjo noč ob 11. uri sem prinesel 100.000 dolarjev v bankovcih in jih položil v nadzornikove roke, ki se je kmalu na to poslovil in odšel s starim, neomajanim zaupanjem v svojem očesu. Skoro neznaosna ura časa se je nagibala koncu; potem sem slišal njegove dobrodošle korake, skočil na noge in mu hitel naproti. Kako so se njegove oči zmagoslavno žarile! Rekel je:

„Pogodili smo se! Oni zasmehovalci bodo jutri drugače peli! Pojdite z menoj!“

Vzel je gorečo svečo in stopal doli v veliko, obokano pritličje, kjer je vedno spalo šestdeset detektivov in kjer jih je sedaj nekoliko igralo kvarte, da se kratkočasijo. Jaz sem šel takoj za njim. Urno je korakal proti temnemu oddaljenemu koncu tega prostora, in ravno ko sem bil od razburjenja skoro blizu oмотice, se je izpotaknil in padel čez iztegnjene ude nekega ogromnega predmeta, in ko je padel, sem ga slišal vzklikniti:

„Naš plemeniti poklic je zmagal. Tu je vaš slon.“
Nesli so me gori v pisarno in me s karbolno kislino vzbudili zopet k zavesti. Cel oddelek de-

dekleta! Le tako naprej! Nemčurji se sicer jako prizadevajo, da bi zmagali, in veliki Nemeč (?) dr. Marušić jim je baje omissil nebroj nemških pesni. Ej, gospodje, koliko truda vas je pač stalo, predno ste premagali vse „fortšritih“ predsodke in ste začeli prav po „klerikalno“ skrbeti za cerkev, ker to vendar ni navada vaših somišljenikov. Vaša gorečnost za lepoto božje službe gre celo tako daleč, da nameravate ustanoviti nemški moški zbor, ki bi s svojimi „krofastimi“ člani skrbel zato, da se pri ubranem petju poslovijo zadnje miši iz cerkve. Sicer pa brez slovenskih pevk ne bodo mogli nič opraviti, le ako ostanejo stanovitne. Od novoimenovanega g. župnika Kramarja pa pričakujemo, da bo z moško odločnostjo ob svojem nastopu napravil vsestransko pogrešani red, za kar jim bomo mi farani, ki ob enem proti ponemčenju naše farne cerkve najodločneje protestujemo, iz srca hvaležni. Seve, če bi se nemčurjem ustreglo, bi se sčasoma doseglo premirje, toda premisli se naj, da opora cerkve še nikdar niso bili in ne bodo nemčurji, ampak verni Slovenci. Kako se reči zaslučejo, poročamo pozneje. *Farani grebivjski.*

Dobrlavas. S poročilom gosp. dopisnika, ki nam je poročal v zadnji številki cenjenega „Mira“ dosti zanimivih stvari iz Dobrlvasi, oziroma iz Lovank, se strinja tudi podpisani popolnoma. Samo nekaj — kar pa nikakor ni malenkost — je dotični poročevalec pozabil! Pozabil je namreč pogledati napis na gostilni, v koji se je vršil na sv. Stefana dan občni zbor podružnice sv. Cirila in Metoda, in sicer se blišči na omenjeni gostilni še vedno samonemški napis „Meier's Gasthaus“! — Škocijanci, ali vam je res vse eno, ali naj vas imajo ljudje za narodnjake ali za nemčurje? Če pa nosi gostilna v „narodno zavedni“ vasi, v Škocijanu, samonemški napis, potem moramo o vaši navdušenosti v narodnem oziru, upravičeno dvomiti! Saj bi se g. gostilničarju ne godilo nič slabše, ako bi ne imel nemškega napisa, temveč ravno narobe: mi bi mnogo rajši zahajali v „gostilno“ kot v „Gasthaus“! Vsaj jaz sem že parkrat hodil tam mimo ter bil žejen kot žaba ter bi veselo vstopil, ko bi bila „gostilna“, tako pa sem se napil rajši pri studencu nego v „Gasthausu“. Rdečica naj te oblije, „slovenski“ Škocijan, ker trpiš v svoji sredini „Gasthaus“! V mojih očeh bo Škocijan šele tedaj slovenska trdnjava, ko bo izginila Meierjevo gostilno omenjena nerazumljiva koroška beseda „Gasthaus“!

Radikalen fant iz dobrolske župnije.

Žitaravas. (Shod „Bauernbunda“.) — Znano vam bo, gosp. urednik, gotovo, da je imel, kakor mu pravijo, nemški koroški „bauernbund“ svoje 64. zborovanje v nedeljo dne 15. t. m. pri Miklavcu pri Žitarivasi. Zborovanje je bilo še precej dobro obiskovano, pa ne mislite od kmetov, ampak „počastili“ so ga največ učitelji. Mislim, da so bili vsi iz okolice in za njimi druga gospoda. Domačih kmetov ni bilo toliko, kolikor ima roka prstov. Samo iz Dobrlvasi in iz tistih „nemških“ Mohlič jih je prišlo nekaj, tako da, če po pravici rečemo in če je povsod tako, kakor je bilo tu, ne moremo reči, da je to kmetška zveza, ampak le učiteljska in gosposka zveza. Na tem zborovanju je bil komaj vsak deseti kmet. Govorilo se je veliko, seveda v nemškem jeziku in vsi govorniki so povdarjali, češ, kako veliko so storili za kmeta. Hvalilo se je na vse pretege skrbno in umno delovanje deželnega zbora. Prišlo so velike denarne potrebe, ali oni niso bili temu vzrok in vse, kar so naredili, vse je prav. Tako so bahali gospodje vsi povprek, da bi jim bil človek skoraj res verjel, da so vso modrost pojedli z veliko žlico. Ali toliko modri pa le niso, da bi vedeli, kako je treba nastopati nasproti nam slovenskim kmetom. Tu pridejo sem k nam, pa govorijo čisto nemški, ko jih malokdo razume! Zato bi jim svetoval, da naj tedaj, če hočejo slovenskim kmetom pihati na dušo, govori v takem jeziku, da jih bodo razumeli, namreč slovenski. Ali to je za te gospode preveč kmetško! Priporočali so nam tudi kmetijske šole in deželno zavarovalnico. Udrihalo se je seveda po našem poslancu in po duhovnikih in zoper slovenske šole in naše časnike. Vmes se je dobro hajlalo, a druge nesreče pa ni bilo. Samo tega ne vem, kako se je godilo „frankfurtarici“, ko je bil hud veter in je visela na najvišjem mestu. Mislim, da tako kmalu ti nemški pridigarji ne pridejo k nam, kajti kmetje ne pridejo na njihove shode, gospoda se pa drugje lahko snide, ne pa ravno pri nas. Sicer pa tudi prav lahko opravimo brez njih in nam ni žal, če jih tudi nikdar ne vidimo.

Slovenski kmet.

Reberca. (Čudna prikazen.) Marija Pirovc, p. d. Bukovnikova mati, je umrla. Dosegla je lepo starost 82 let. Dne 7. prosinca t. l. ob 1/2 11. uri je bil pogreb, katerega so se farani mnogoštevilno udeležili. Ko je bil mrtvaški sprevod došel do vrat pokopališča, postavijo nosači krsto na tla. In glej, priletel je snežnobel golob ter

se vsedel na krsto. Vsi navzoči so strmeli in z velikim začudenjem gledali lepega, belega goloba. Od kod je ta golob, povpraševali so radovedno drug drugega. Dognali so, da niti pri Bukovniku, niti na Reberci sploh nikjer nimajo kakega goloba. — Skušali so ga nekateri prijeti, a se ni dal nikomur. Kakor hitro nosači krsto zopet vzdignejo, da bi jo nesli na pokopališče, zleti golob na zid mirodvora in tamkaj počaka, da se pogrebeci pri jami ustavijo. Zdaj je začel skakati po razpetih dežnikih pogrebecev — pršil je namreč nekoliko dež — od enega dežnika na drugega ter žalostno golčal. Ko so bili pogrebeci mrliča zagnili s prstjo, frknil je takoj na novi grob in skakljal po grobu semtertja. Vsem se je storilo milo in marsikateremu je zalesketala solza v oči. — Med mrtvaškim opravilom je izginil golob potem z groba. Ljudje so trdili, da je bila to duša rajne Mojce.

Št. Danijel nad Pliberkom. Za župana je bil dné 11. t. m. izvoljen spet odločen Slovenec Primož Krt p. d. Mikl. Odborniki so vsi prejšnji, na novo je prišel v odbor še Jurij Kamolc. Vsi so vrli Slovenci, ki bodo delovali gotovo v blagor občine.

Strojna nad Prevaljami. Zadnje dni je bil tu velikanski vihar. Poti so vsi zameteni, da ne more nihče nikamor. Še s konji se obtiči v snegu.

Črna. Daleč na okolu je Črna nekdanj slovela kot slovenska trdnjava — sloveli so nekdanj tudi vrli črnski pevci. Ali kaj je vzrok, da o Črni že več let ni nič slišati? Kaj dela zaspana Ciril-Metodova podružnica, — kam je prešlo slovensko delavsko društvo? Vse je menda šlo rakom zvižgat. Črnjanom se baje ni treba bati nasprotnikov, kjer imajo Peco blizu. Pod Peco pa spita, kakor pravi narodna pripovedka, kralj Matjaž in njegova črna vojska. In ko bo Črnjanom voda že v grlo tekla, potem bo že prišel kralj Matjaž jim pomagat in prignal bo seboj izpod Pece svojo črno vojsko in pokončal bo vse nemškutarje v Črni in po celem Koroškem. Mi pa pravimo: Vsak Črnjan in sploh vsak slovenski Korošec naj bo sam živ kralj Matjaž, na tistega, ki pod Peco kima, pa ni treba čakati. Torej na dan kralj Matjaži v Črni in po Koroškem! Zdromite se!

Črneče pri Spodnjem Dravogradu. Dne 8. t. m. je bil slovesno vmeščen na župnijo Črneče g. J. Zeichen. Kako ljubi ljudstvo vnetega, narodnega duhovnika, smo lahko opazili v Črnečah. Ze predvečer so grmeli topiči, rakete so švigale v zrak in godci so zagodli novemu g. župniku lepo podoknico. V nedeljo pa se je od blizu in daleč nabralo mnogo ljudstva. Slavnostno pridigo je govoril g. prošt Cvetko Izop, ki je razložil pomen obredov pri vmeščanju. — Domačini so napravili novemu gospodu slavolok z napisi: „Na mnoga leta! Farmani svojemu ljubljencu,“ in „Bog blagoslovi Njih apostolsko delo.“ — Vse je bilo veselo, najbolj pa Črnečani, ki so črez 15 let zopet dobili svojega stalnega dušnega pastirja. Pesnik iz Štajerske je zložil pri tej priliki prigodno pesem, ki se glasi:

„Po obrežju kalne Meže,
po obalah Drave sveže
vsaka tica govori,
da zdaj naš Ti Jože si.“

Spodnji Dravograd. Kakor je že navada, hodijo agentje kaj radi med kmete, ter jih nadlegujejo s prodajo zlasti šivalnih in poljedelskih strojev. Nazadnje pa še marsikaterega kmeta na prav nesramen način ogoljufajo. Tudi v tukajšnji okolici se to kaj rado prigodi, da agentje tujih tvrdk pridejo h kakemu nevednemu kmetu, kateri jim vse slepo verjame, ter ga tako osleparijo. Kmetje, bodite torej pri tem bolj previdni, ako se hočete obvarovati kake škode. Držite se domačih tvrdk, ali pa se v tem oziru obrnite do ljudi, kateri so v tej zadevi izvedeni. Takim tujim agentom ne hodite na limanice.

Društveno gibanje.

„Slovensko krščansko-socijalno delavsko društvo v Celovcu“ priredi svoj redni občni zbor dné 12. svečana ob 4. uri popoldne v gostilni pri Cavniku s sledečim sporedom: 1. Pozdrav. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Volitev odbora in računskih pregledovalcev. 5. Slučajnosti. K obilni udeležbi vabi vse člane in somišljenike *odbor.*

Gozdanje. Tukajšnje kat. slovensko izobraževalno društvo ima 29. t. m. ob 3. uri popoldne pri Mežnarju na Strmcu svoj občni zbor s sledečim sporedom: 1. Pozdrav predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Volitev novega odbora. 5. Razni nasveti in prosta zabava s petjem in gramofonom. K polnoštevilni udeležbi vabi vse člane in zavedne Slovence *odbor.*

Občni zbor Ciril-Metodove podružnice za Beljak in okolico, ki se je vršil v nedeljo dne 22. t. m. se je obnesel kar najizbornejše. Udeležba je bila ogromna, vsa prireditve pa zasluži občega priznanja. Natančnejše poročilo priobčimo

prihodnjič, rečemo pa že danes, da zavidamo podružnici za njene članice in sotrudnice! Bog naj jih živi!

Vabilo. Dne 31. prosinca 1905 ob 4. ur popoldne se vrši v kazini I. nadstropje v Beljaku občni zbor zilske podružnice slov. plan. društva v Ljubljani s sledečim sporedom: 1. Pozdrav. 2. Poročilo tajnika in blagajnika. 3. Delovanje podružnice v preteklem letu 1904. 4. Volitev enega odbornika. 5. Slučajni nasveti. K prav obilni udeležbi in mnogoštevilnemu pristopu vabi Slovence in Slovenke Vaš *Fr. Grafenauer, načelnik.*

Posojilnica v Slov. Plajbergu bo imela svoj letni občni zbor dné 29. januarja 1905 ob 3. uri popoldne pri Ferčniku v Slov. Plajbergu s sledečim sporedom: 1. Volitev odbora. 2. Računsko poročilo. 3. Posamezni nasveti. Prijazno vabi vse zadružnike *odbor.*

Hranilnica in posojilnica za Št. Lenart pri sedmih studenih in okolico bo imela svoj letni občni zbor na svečnico t. j. dné 2. februarja 1905 ob 4. uri popoldne pri Majarču v Št. Lenartu s sledečim sporedom: 1. Poročilo o delovanju in odobritev letnega računa. 2. Razdelitev čistega dobička. 3. Volitev odbora in računskih pregledovalcev. 4. Razni nasveti. Vse zadružnike k obilni udeležbi prijazno vabi *odbor.*

Hranilnica in posojilnica v Zilski Bistrici, registrovana zadruga z neomejeno zavezo, bo imela svoj redni občni zbor na svečnico dné 2. februarja 1905 ob 2. uri popoldne pri Nežmanu v Zilski Bistrici s sledečim dnevnim redom: 1. Potrjenje letnega računa. 2. Razdelitev čistega dobička. Ako bi ob določeni uri ne bilo zastopanih zadostno število glavnih deležev, se bo eno uro pozneje brezpogojno sklepalo. — K polnoštevilni udeležbi vabi vse zadružnike *načelnstvo.*

Dopisi.

Št. Jakob v Rožu. (Občni zbor izobrazevalnega društva „Kot.“) V nedeljo, dné 15. t. m., se je vršil v šentjakobskem „Narodnem domu“ občni zbor našega izobrazevalnega društva. Zbrala se je tako ogromna množica udov in prijateljev društva, da so bili prostori vse preozki. Izmed navzočih naj omenimo prvomestnika družbe sv. Cirila in Metoda, preč. monsign. Tomo Zupana, ki je prispel iz Kranjske edino le zato, da prisostvuje občnemu zboru in da si natančnejše ogleda pozorišče boja za narodno šolo. Iz Celovca sta prispela gg. Dobrovc in Ekar, iz Rožeka pa ondotni župnik g. Hüttner.

Namesto vsled boleznih zadržanega društvenega predsednika g. Antoniča otvoril zborovanje društveni podpredsednik, vrli domači župnik g. Ražun, ki je tudi sicer ob vsaki priliki povzel besedo ter resno ali šaljivo bodril navzoče k odločnemu narodnemu delu, poudarjajoč svojo radost na velikanski udeležbi ter prisrčno pozdravljajoč navzočega prvomestnika družbe sv. Cirila in Metoda. Društveni blagajnik nato poroča o društvenem denarnem stanju, katero je bilo povoljno, kajti društvo ima nad 15 kron prebitka. Društveni tajnik poroča o društvenem delovanju v preteklem letu. Društvo je priredilo štiri večja zborovanja, katera so bila prav dobro obiskana. Nasprotniki so hoteli večkrat delati zgago, a se jim ni posrečilo, kajti sramota je ostala njim samim. Društvo prireja po zimi vsakih 14 dni poučne večere, kateri so prava šola za društvenike, posebno odslej, ko se je slovenska ljudska šola razbila in slovenska mladina ne bo več imela one izobrazbe, kakor jo je imela doslej. Zato je pač treba delati z vsemi močmi na to, da bo dobil Št. Jakob svojo neodvisno narodno šolo. Z besedami „moramo jo imeti narodno šolo“, je zaključil svoje poročilo. Oboje poročilo se je sprejelo z odobravanjem na znanje. Pri sledečih volitvah je bil zopet izvoljen skoraj celi dosedanji odbor, le namesto g. župnika, ki je vsled priprav za zgradbo narodne šole z delom preobložen, je prevzel podpredsedništvo domači kapelan g. Smodej. Ko se je še izrekla odboru zahvala in priznanje za njegov trud, je bil tako končan oficijelni del.

Zabava se je nato pričela s petjem moškega zbora pod vodstvom g. kaplana Smodeja. Izmenjavala sta se potem moški in mešani zbor, a reči moramo, da smo bili posebno pri mešanem zboru naravnost presenečeni. Tako točnega in finega še nismo čuli izlepa. Ravno tako tudi vse priznanje moškemu zboru. Vsa čast pevovodji ter pevkam in pevcem.

Burno pozdravljen stopi nato na oder prvomestnik družbe sv. Cirila in Metoda, v narodnem delu osiveli, a še vedno krepko in neutrudljivo delujoči gospod profesor monsign. Tomo Zupana. Ko je jasno očrtal delovanje „družbe“ po drugih slovenskih deželah, je prešel na koroške razmere. Prepričani smo bili, da so vsi poslušalci komaj čakali kakor bi stali na trnju, kaj bo rekel o narodni šoli v Št. Jakobu. In ko je izrekel besedo, da je družba, posebno pa on sam z največjim veseljem,

dà, oduševljenjem pozdravil misel, da se sezida v Št. Jakobu narodna šola in izroči oskrbi „družbe“, je sledilo tem besedam navdušeno pritrjevanje in ploskanje. Videlo se je, da Šentjakobljanje živé in goré le za eno stvar — za svojo slovensko narodno šolo. Ono navdušenje, oni ogenj, ki žari iz oči vsakega, ako govoriš z njim o narodni šoli, je porok dovolj, da ne bo preteklo leto in dan, ko bo v najtrdnější trdnjavi na Koroškem, v Št. Jakobu v Rožu, kazalo mogočno poslopje z napisom „Národna šola“, da požrtovalnost med našim národom še ni obumrla. Družba sv. Cirila in Metoda prevzame dograjeno šolo v svojo oskrbo ter jo oskrbuje z učiteljstvom in učili. Tako pazljivih in tako hvaležnih poslušalcev pač še ni imel g. govornik, kakor jih je imel ob tej priliki. Navdušeni živio-klici so mu bili dokaz, da je res govoril iz srca v srce.

Oglasil se je nato urednik „Mira“ g. Ekar ter ostro bičal šolske razmere na Koroškem. Odgovor naučnega ministra Hartlta glede utrakvističnih šol, s kakoršno je sedaj oblagodarjen tudi Št. Jakob, je naravnost udarec resnici v obraz, navadna laž. Ako minister trdi, da je 141 učiteljev utrakvističnih šol popolnoma zmóžnih slovenščine 19 ne popolnoma in le 14 nezmožnih, je to laž, sicer ne ministroma, pač pa onih, ki so mu dali podatke. Najboljši dokaz zato so uspehi teh šol, kajti otroci ne znajo niti brati niti pisati slovenski, ako jih ne nauči — katehet. Ako pravi minister, da je za dobre uspehe v slovenščini najboljši dokaz, da kateheti poučujejo krščanski nauk le v slovenščini in povsod z dobrim uspehom, se je zlagal tisti, kdor je te uspehe prišteval na račun učenja slovenščine po učitelju, kajti na večini utrakvističnih šol mora katehet šele učiti slovensko brati otroke, predno jih more poučevati v krščanskem nauku. S tako ničvredno šolo torej je oblagodarila vlada Št. Jakob. Ni se čuditi, da so se Šentjakobljanje uprli taki šoli, naj vedó, da bi šola, na kateri bi poučeval nemčurski učitelj, sam izdajica slovenskega národa, vzgajala iz slovenskih otrok izdajice roda in jezika. In da taki ljudje tudi drugače niso pošteni, o tem je vsakdo prepričan. Kdor svoj národ izda, je tudi drugače zmóžen vsake lumparije. Zato so se Šentjakobljani uprli ponemčevalnici, zato hočejo narodno šolo, ki bo vzgajala slovenske otroke v poštene slovenske može in žene, ki bodo gledali na to, da bo Št. Jakob ostal vedno nepremagljiva slovenska trdnjava.

Trčji govornik g. kapelan Smrčdej je opisal zasluge Antona Janežiča za slovenski národ, posebno pa za slovenski jezik. Ob priliki petdesetletnice slovenske slovnice Janežičeve, s katero je bil pravzaprav položen temelj pismeni slovenščini, je pač dolžnost Slovencev, da se izpregovori o delovanju moža, ki si je s svojim umom in peresom stekel neizmernih zaslug za svoj slovenski národ. Obširnejše o tej vrlo uspeli črtici o zaslugah Antona Janežiča za slovensko slovnico žal ne moremo poročati, ker nam primanjkuje prostora, pač pa želimo, da bi jo morda gosp. govornik napisal ter nam jo izročil v svoječasnó porabo.

Po govoru g. kapelana so predstavljala domača dekleta igro „Prodani petelin“, ki je vzbudila mnogo smeha. Tu se pač vidi, kak je vpliv slovenske šole. Krasni izgovor, kateremu se sicer čuti, da izhaja iz koroških ust, ali tako pravilen in pri vsem tem neprisljen, to je sad slovenske šole. Vrlim igralkam vse priznanje, posebno pa trem dekletom in njihovemu petju. Pozabiti pa ne smemo gosp. kapelana, ki je ona oseba, katera vodi in vlada vse društveno delo. Tudi prireditel igre je njegova zasluga. Naj bi mu nikakor ne zmanjkalo volje in veselja za delo, katerega se marsikdo brani, akoravno ima časa in zmóžnosti.

Tako je minil občni zbor izobraževalnega društva. Udeleženci so še dalj časa ostali v prijateljskem krogu pojoč in veseleč se. — Bil je to res lep dan, za katerega je izobraževalno društvo v Št. Jakobu zaslužilo, da ga zavidajo vsa enaka društva na Koroškem. Sicer pa brez zamere: Korošec, pojdi se učiti národnega dela v Št. Jakob v Rožu!

Od kranjske meje. (Napisí.) Iz Kranjske gore na Gorenjskem pelje čez vas Podkoren in zahodni konec Karavank stara, v vojaškem oziru jako važna državna cesta na Koroško, ki nas pripelje v dolini zopet v koroško Rikarjo vas, kjer se zveže z državno cesto iz Beljaka v Trbiž in na Laško. Ta cesta je jako pripravna za izlet Kranjcev na Koroško in Korošcev na Kranjsko. Izlet se lahko izvrši v enem dnevu popoldne. Kranjci naj odpotujejo iz Kranjske gore, Korošci iz Podšturje. Vse drugo pové obema vozni red c. kr. državnih železnic.

Na najvišjem mestu 1071 metrov, tik kranjsko-koroške meje, kjer si Kranjec in Korošec politično voščita lahko noč, stoji gostilna še na koroških tleh. Posestnik in posestnica sta Slovenca. — To se mora posebno omeniti, ker na jezikovnih mejah se večkrat dogodi, da je mož Slovenec, žena pa Nemka, ali mož Nemec in žena Slovenka. Kdo

v takih slučajih v hiši hlače nosi, je odvisno skoro v vsakem posameznem slučaju od značaja in národnega ponosa vsake polovice zakonske dvojice. Slovenci smo seveda zmiraj preprijazni, preolikani, predobri in prepoustljivi, samo da se slavnemu sovražniku, ki je na mejah večkrat od nas odvisen, — ne zamerimo. Mi smo žalibože navajeni zmiraj ponujati — hrbitišče. — Pa dalje.

Pred nekaj leti pride v gori omenjeno gostilno slovenski gost iz Koroške. Na gostilni vidi samo velik nemški napis: „GAST HAUS zum POLANA“. No, lepa reč, le tu se doli vsedi in lepo mi povedi —! Gost vpraša gostilničarja, kako je to, da ima samo nemški napis na svoji hiši. Saj bo tukaj, kjer stanujejo v vsej okolici sami Slovenci, morebiti kdo tudi slovenski znal. „Seveda,“ pravi dobri mož. „Ali vejo kaj: imel sem slikarja iz Kranjskega, da mi slika sobe in ta se mi je ponudil, da mi naredi napis tudi na hiši, če hočem. In naredil mi ga je tako.“ — Ti slavni kranjski slikar, slikaj in delaj napise slovenski, drugih tako ne znaš, Nemci naj si svoje slikajo sami. — Dotični gost opozori gostilničarja, da bi moral biti napis na njegovi gostilni samo slovenski, ker je to samo slovenska zemlja, slovensko prebivalstvo in tudi ljudje, ki tu mimo hodijo, so sami Slovenci. Gostilničar pritrudi. Gost mu ponudi, da mu brezplačno izpremeni nemško spako v pravilni slovenski napis. Gostilničar to dovoli. — Nekaj dni pozneje pride isti gost zopet na Poljano, prinese seboj črne barve in čopič, odstrani vsake kvatre se menjajoče nemško pravopisje „GAST HAUS zum POLANA“ in naslika slovenski napis: „Gostilna na Poljani.“

Ker se pride iz Podšturje na Koroškem čez Podkoren večkrat prej peš v Kranjsko goro kakor s c. k. državno železnico, ubral jo je omenjeni gost nekaj tednov pozneje zopet to pot. Oglasi se spet v isti gostilni. Gostilničar mu pove, da se je neki c. k. orožnik kregal, zakaj je na njegovi gostilni zdaj samo slovenski napis in da ne pride več k njemu. Gostilničar je na to — dobra duša — z malimi črkami zdolaj tudi nemško napisal „Gasthaus“ menda zato, da bode v prihodnje tudi oni c. k. orožnik mogel najti „Gasthaus“, akoravno ni tam nobene druge hiše.

Tako se delajo napisi.

Gospodarske stvari.

Za konjerejce.

(Konec.)

9. C. kr. poljedelsko ministristvo ima pravico taka žrebeta do konca drugega podpornega leta kupiti. Posestnik mora zato ponuditi žrebeta v nakup c. kr. poljedelskemu ministristvu in sicer najkasneje do 30. aprila drugega podpornega leta. Ponudbi morajo biti dodani podatki o rodu, meri in ceni živali. Ako ministristvo do konca drugega podpornega leta ne kupi žrebet, potem lastnik lahko razpolaga z njimi po lastni volji.

10. Ako bi lastnik prodal žival med pogojevim podpornim časom, bi moral povrniti vso že dobljeno podporo in plačati razun tega še konvencionalno kazen v znesku 400 K za vsako prodano žrebe deželnemu kulturnemu zakladu, kateri porabi ta denar v svrhu konjereje na Koroškem. Ako ne bi lastnik plačal, se ga zarubi.

11. Zastopniki c. kr. žrebčarne v Osojah bodo vsako leto ob priliki vsakoletnega ogledovanja žrebcev, ki so v privatni posesti, ogledali tudi žrebeta, za katera dobivajo lastniki državne podpore. Pravico ogledati si taka žrebeta v staji in zunaj staje imajo tudi člani konjerejskega odbora za Koroško, c. kr. deželni živinozdravniški poročevalec deželne vlade in c. kr. okrajni živinozdravnik dotičnega okraja. V posebnih slučajih je lastnik, če to zahteva c. kr. žrebčarna v Osojah v sporazumu z deželnim konjerejskim odborom, dolžan žrebe do daljave 20 kilometrov na zato določen kraj prignati na svojo nevarnost in stroške. Ako bi se branil to storiti, se smatra to kot prekršitev pogodbe.

12. Žrebeta, za katere se dobiva podpora, so izključena od državnih konjerejskih premij.

13. Vse prepire, ki bi nastali vsled te pogodbe in po postavi ne spadajo pred posebno sodišče, rešuje v prvi instanci stvarno sodišče pri c. kr. finančni prokuraturi v Celovcu.

14. Lastniki žrebet, ki želé dobiti državno podporo, naj predstavijo žrebeta zastopnikom žrebčarne v Osojah, ki bodo leta 1905 licencirali v privatni oskrbi se nahajajoče žrebe in konje. Ako bi čas tedaj ne bil primeren, je tudi izjemoma mogoče, da zastopnik žrebčarne in en član deželnega konjerejskega odbora ogledata žrebe na kakem drugem kraju.

Deželna vlada je izdala ta oglas dné 9. prosinca 1905.

Razne stvari.

Bernhardinski pes. Vsakdo je že slišal ali čital o slovečih psih v samostanu sv. Bernharda, visokega planinskega prelaza enakega imena, ki imajo posebno sposobnost reševati ljudi iz snežnih zametov. Nedavno se je neki Italijan s svojo ženo vračal iz Švice v svojo domovino, v Milan. Ker nista imela dovolj denarja za dolgo vožnjo po železnici, udarila sta jo čez gorsko sedlo sv. Bernharda. Bila sta že daleč pod vrhom, ko se je žena zgrudila v sneg ter ni mogla naprej. Mož je na vse grlo klical na pomoč, toda ni ga slišala živa duša, pač pa čuječ pes „Fric“ v bernhardinskem samostanu. Takoj je stekel v smeri klicev ter prav kmalu pritekkel na mesto nesreče. Tu je najprej hipoma obstal, kakor da bi premišljal, kaj je storiti. Kakor hitro pa je položaj prav pregledal, se je obrnil ter z velikimi skoki odhitel v hospic, kjer je z glasnim lajanjem sklical menihe ter jih vodil na kraj nesreče. Ženo so morali menihi naložiti na nosilke, ker so ji bile že roke in noge zmrzle. Isti pes je lansko zimo na sličan način rešil 22 ljudi.

14 milijonov davka. Pred nekaterimi meseci je umrl v Parizu baron Artur Rothschild. Ker je bil mlad in neoženjen, prešla je njegova zapuščina 100 milijonov na postranske sorodnike, vsled česar se je predpisal najvišji dedinski davek, namreč 14 milijonov. Za prihodnje leto je napovedana poroka nekega Rothschilda, ki ima 800 milijonov. Nevesta, gospica Halphen, tudi ni ravno sirota, kajti za doto prinese v hišo 200 milijonov, tako da jima bo pezo zakonskega življenja lajšala ravno milijarda. Vrhu tega je nevesta še iz takozvane dvorne družbe.

Mlada roparska morilka. V Libercih na Češkem je mlada deklica izvršila grozovit zločin. 16-letna Marija Hradec je stanovala pri 30-letni delavki Ani Divok. Hradec je svoji gospodinjki navadno spletala lase. Tako je bilo tudi na dan umora. Mlada zločinka je svoji gospodinjki naglo vrgla zanko okoli vratu ter jo tako dolgo zadrževala, da je izdihnila. Potem je mlada morilka vzela svoji žrtvi hranilno knjižico 400 K ter pobegnila. Čez nekaj dni pa se je vrnila ter prišla pravici v pest. Svoj zločin je hladnokrvno priznala.

Tihotapci v avtomobilu. Francoski carinski uradniki na belgijski meji so ustavili nekega dne zelo hitri avtomobil, ki je pridiral po cesti ter hotel čez mejo. V trenutku pa, ko je avtomobil pritekkel do meje, vrgli so uradniki pred prednjo kolesa vrečo s peskom, in avtomobil se je moral ustaviti. Osebe, ki so sedele na avtomobilu so poskakale na tla ter zbežale. V avtomobilu so našli za 13.000 frankov belgijskega tobaka.

Ponos vsake gospodinjje je dobra kava.

Kathreinerjeva Kneippova sladna kava

se ne bi smela pogrešati več v nobenem gospodinjstvu, kadar se napravlja kavina pijača.

o o o

Zahtevajte le izvirne zavoje z imenom „KATHREINER“.

Izviran okus kave dosežete s primešanjem

Vydrove žitne kave

POSKUSITE! Vzorok dragovoljno. Pošta 5 kg. pošiljka 4 K 50 h franco.

„DOMAČI PRIJATELJ“

sem odjemalcem zastoj pošiljani mesečnik.

Vydrova točarna žitne kave Praga-VII.

Žitne cene

od 11. do 17. prosinca 1905.

Po uradnem poročilu deželne vlade z dne 18. prosinca.
Cene so za pol hektolitra (50 litrov).

Žito in sočivje.	Celovec		Beljak		Piliberk		Št. Vid		Trg		Velikovec		Volsperk		Žel. Kapla		
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
Pšenica . . .	—	—	8	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	78
Rž	6	67	7	—	—	—	6	70	—	—	—	—	—	—	—	7	56
Ječmen . . .	—	—	6	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	34
Ajda	4	86	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	61
Oves	3	30	4	40	—	—	3	20	—	—	—	—	—	—	—	3	40
Proso	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pšeno	10	—	10	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—
Tursica . . .	5	06	5	80	—	—	5	15	—	—	—	—	—	—	—	6	34
Grah	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Leča	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fižol beli . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ rdeči . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Listnica uredništva.

G. Štefan Wieser, Boden. Potrjujemo, da niste pisali Vi dopisa „Boden pod Vrtačo“ v predzadnji številki našega lista.

Važenberg. Hvala! Veseli me, da ste se enkrat nekoliko otajali. Le še! Prosim čim najobširnejših podatkov.

Žabnice. Hvala Bogu, da Vam je samo „tinta“ zmrazilna in da Vi sami niste zraven. Kurite! Ognja manjka! Kaj naj pošljem?

M. Štefančič. Pride! Najbrž prihodnjic. Le pošljite, porabimo vse.

G. J. Krassnigg, Sodawasserfabrikant, im „Mir“ genannt „Pepček“, Svetnavas. Vaš popravek je po § 19. tako zelo mučenega in izmučenega tiskovnega zakona vandral v naš koš. Zmotili ste se najbrž v naslovu, kajti nemške popravke sprejemajo le „Freie Stimmen“, „Bauernzeitung“ e tutti quanti taki lističi, „Mir“ pa doslej še ni priobčeval nemških popravkov in jih tudi ne bo, dasiravno ste morda mislili, da bo to storil Vam na ljubo. No, nam bodete že oprostili, da smo mi malo drugače mislili. Ne zamerite nam tudi, da smo te besede naslovili na Vaš polni naslov, kakor ste ga blagovolili napisati v svojem lepem, od nas zelo cenjenem popravku, kateri sedaj mirno počiva med drugo tako šaro v našem košu. In tu mu je dobro biti, boljše kakor pa v listu. Upamo, da tudi Vi v tem soglašate z nami. Sicer pa ostanite zdravi!

Loterijske številke od 21. januarja 1905.

Linc 8 37 6 86 3
Trst 34 5 58 71 29

NAZNANILA.**Vabilo.**

Bekštanjska posojilnica bo imela, kakor navadno, svoj

občni zbor

na Svečnico 2. februarja 1905 ob 3. uri popoldne pri Pložu v Ločah po naslednjem redu:

1. Poročilo o delovanju posojilnice.
2. Odobrenje letnega računa.
3. Razdelitev čistega dobička.
4. Nasveti in predlogi.

K obilni udeležbi vabi **odbor.**

Tiskarna družbe sv. Mohorja

se vljudno priporoča za natiskovanje vizitnic, pisemnih zavitkov itd. po najnižjih cenah.

Podpirajte družbo sv. Cirila in Metoda!

Dekla poštena in pri živini razumna, se išče. — Ponudbe sprejema iz prijaznosti upravnništvo „Mira“.

Lepo posestvo, obsegajoče 40 oralov, z zidano hišo ter drugim poslopljem, vse v dobrem stanu, na katerem se lahko redi 14 glav živine ter 20 svinj, se prodá ali dá v najem v Dobrjah, 20 minut od postaje Guštanj na Koroškem. Več pové **Jakob Kumer,** posestnik in fužinski delavec v Guštanju.

Kupujte národní kolek!**Kmetija na prodaj.**

V Logivasi, pošta Vrba ob jezeru na Koroškem, se prodá kmetija, p. d. pri Kokalu, obstoječa iz 32 oralov svetá s hišo in skednjem vred za 4500 goldinarjev. Kupec mora prevzeti vžitkarja. Ponudbe pod naslovom: **I. A. V. poste restante v Beljaku.**

Zdravje je največje bogastvo!**Kapljice sv. Marka.**

Te glasovite in nenadkriljive kapljice sv. Marka se uporabljajo za notranje in zunanje bolezni.

Osobito odstranjujejo trganje in otekanje po kosteh v nogi in roki ter ozdravijo vsak glavohol. Učinkujejo nedosegljivo in spasonosno pri želodčnih boleznih, ublažujejo katar, urejujejo izmeček, odpravijo naduho, bolečine in krče, pospešujejo in zboljšujejo prebavo, čistijo kri in čreva. Preženo velike in male gliste ter vse od glist izhajajoče bolezni. Delujejo izborno proti hripavosti in prehlajenju. Lečijo vse bolezni na jetrih in slezih ter koliko in ščipanje v želodu. Odpravijo vsako mrzlico in vse iz nje izhajajoče bolezni. Te kapljice so najboljšo sredstvo proti bolezni na maternici in madronu ter ne bi smele radi tega manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši. Dobivajo se samo: **Mestna lekarna, Zagreb,** zato naj se naročujejo točno pod naslovom:

Mestna lekarna, Zagreb, Markov trg šte. 73, poleg cerkve sv. Marka.

Denar se pošilja naprej ali pa povzame. Manj kot ena dvanajstotica se ne pošilja. — **Cena je naslednja in sicer franko dostavljena na vsako pošto:**

1 ducat (12 steklenic) 4 K, 2 ducata (24 steklenic) 8 K, 3 ducate (36 steklenic) 11 K, 4 ducate (48 steklenic) 14-60 K, 5 ducatov (60 steklenic) 17 K.

Imam na tisoče priznalnih pisem, da jih ni mogoče tu tiskati, zato navajam samo imena nekaterih gg., ki so s posebnim uspehom rabili kapljice sv. Marka ter popolnoma ozdravili. Ivan Baratinčić, učitelj; Janko Kisur, kr. nadlogar; Stepan Borčić, župnik; Ilija Mamić, opankar; Zofija Vukelić, šivilja; Josip Seljanić, seljak itd.

Ustanovljena 1. 1360.

Mestna lekarna, Zagreb,

Markov trg št. 73, poleg cerkve sv. Marka.

Zdravje je največje bogastvo!**POZOR! Bolnemu zdravje, slabemu moč. POZOR!**

Pakraške kapljice in Slavonska biljevina sta danes dva najbolj priljubljena ljudska leka, ker delujeta gotovo z najboljšim uspehom, ter si tako pridobivata sloves po vseh delih sveta. Manj kot 12 steklenic se ne pošilja.

Bolnemu zdravje, slabemu moč.

Slavonska biljevina se rabi z uprav sijajnim in najboljšim uspehom proti zastarelemu kašlju, boleti v prsih, prehlajenju, hripavosti v grlu, težkemu dihanju, astmi, zbadanju, kataru, odstranjuje goste slinje in deluje izvrstno pri vseh tudi najstarejših boleznih v prsih in na pljučih.

Cena je naslednja franko na vsako pošto: 2 izvojni steklenici K 3-40
4 „ „ „ 5-80
6 „ „ „ 8-20

Manj kot dve steklenici se ne pošilja. Denar naj se pošlje naprej ali se pa povzame. Prosim, da se naročuje samo in izrecno le pri meni pod naslovom:

Peter Jurišić, lekarnar, Pakrac br. 105, Slavonija.

Zahtevajte pri nakupu**Schicht-ovo štedilno milo**

z znamko „jelen“.

Ono je **zajamčeno čisto** in brez vsake škodljive primesi. Pere izvrstno. Kdor hoče dobiti zares zajamčeno pristno, perilo neškodljivo milo, naj pazi dobro, da bo imel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“. Dobiva se povsod!

Varstvena znamka.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Akcijski kapital K 1.000.000.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prijoritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Prodaja srečk proti mesečnim odplačilom.

Promese izdaja k vsakemu zrebanju.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjava in eskomptuje

izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone. Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurznim izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavolje. Eskompt in inkaso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. — Podružnica v Spljetu.

Denarne vloge sprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vloženi denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.